

Jaar van Barmhartigheid

De weg naar het Messiaanse Rijk

In het Jaar van de Barmhartigheid schrijven de pastores een serie artikelen over de werken van barmhartigheid. Zes daarvan kunnen worden gevonden in het Evangelie naar Mattheüs: de hongerigen spijzen, de dorstigen laven, de naakte kleden, de vreemdeling herbergen, de zieken verzorgen en de gevangenen bezoeken. (Mt. 25, 35-36) De zevende werd door paus Innocentius III in 1207 uit het boek Tobit aan het lijstje toegevoegd: 'de doden begraven'.

Jezus en ook Mattheüs waren Joden en in het Joodse geloof staan twee dingen centraal: ten eerste het *doen* van gerechtigheid en het *bewaren* van de geboden. Het 'doen' houdt concreet handelen in; het 'bewaren' betekent dat men de geboden in het eigen hart draagt.

Deze schrifttekst handelt over het visioen van het laatste oordeel. De schapen worden van de bokken gescheiden. De schapen worden 'gezegenden mijns Vaders' genoemd. Voor hen is het Messiaanse Koninkrijk bereid vanaf de grondlegging der wereld. God heeft hen voorbestemd om in te gaan in het Koninkrijk, zij moeten het enkel nog beërven. Wie zijn die gezegenden?

De gezegende zijn de schapen, ter rechterhand van Messias na de scheiding. Hij gebiedt: 'Komt hier, gij gezegenden mijns Vaders en beërft het Koninkrijk'. Daarna volgt:

'Want ik ben hongerig geweest en gij hebt mij te eten gegeven.' (Mt.25,35a)

Interessant is de betekenis van het woordje 'want'. Wil dit woord aangeven wie de Heer precies bedoeld met de 'gezegenden' die het Koninkrijk mogen binnengaan? Zijn het diegenen die de morele geboden, c.q. de werken van barmhartigheid vervullen? Kan de toegang tot het Koninkrijk dan ook verdiend worden door 'goede werken' te doen? Met name de Augustijnse en in het verlengde daarvan de protestante traditie hebben deze gedachte afgewezen (tégen Pelagius). Het Koninkrijk ligt immers voor de 'gezegenden' al bereid vanaf de grondlegging der wereld, zo stelt men. Wellicht zijn dan de 'goede werken' van de gezegenden eerder te beschouwen als het gevolg van deze goddelijke uitverkiezing. Echter: wie als bok voorbestemd is, wordt nooit een schaap, handelt niet als een schaap en hoort dan ook niet thuis in de schaapskooi van het Koninkrijk. Dit is de wrange vrucht van deze interpretatie.

De joodse traditie wijst een weg tussen deze beide eenzijdige interpretaties. Het uitgangspunt ligt daarbij niet bij 'werkheiligheid' noch bij 'uitverkiezing'. 'De rechtvaardigen zullen het Messiaanse Rijk beërven', zo gelooft de joodse traditie. Alle kinderen van Adam zijn geroepen tot het onderhouden en bewaren van morele geboden. Deze geboden zijn als richting gevers op de weg naar de poort van het Koninkrijk die God voor ons opent:

'Opent voor mij gerechtigheidspoorten: door hen wil ik binnenkomen, danken de Ene' (Psalm 118, 19 – vertaling van Oussoren – zie ook Psalm 15 en 24).

'Ik ben de deur naar de schaapskooi' heeft de Heer gezegd. De deur staat open en we zijn uitgenodigd, maar wij moeten er wél zelf binnengaan om het eeuwig leven te verwerven. Eerst als we zelf door die poort wandelen, beërven wij het Koninkrijk. Hoe kunnen we dan de weg door de poort vinden? Het gebed van de psalmist vraagt God om 'gerechtigheidspoorten' te openen, dat wil zeggen: poorten die leiden naar het Koninkrijk. Deze poorten der gerechtigheid zijn wegen door de Poort die Christus is. 'Wat

jullie hen gedaan hebben, heb je Mij gedaan' zegt Jezus dan ook. We kunnen daarom de werken van barmhartigheid als 'poorten der gerechtigheid' beschouwen.

Wie de weg van de gerechtigheid gaat en de werken van barmhartigheid vervult, zit op de Messiaanse weg. Want de werken der barmhartigheid zijn de gerechtigheidspoorten van het Koninkrijk. God opent ze voor mensen en zij gaan er doorheen om het Messiaanse Rijk te beërven. Daarom worden diegenen 'gezegenden' genoemd, voor wie het Koninkrijk vanaf 'in den beginne' is bereid.

In deze interpretatie is het niet zo dat het eeuwig leven door goede werken verdiend wordt: het eeuwig leven is immers van God gegeven en de poort staat open voor mensen om het te beërven. We worden echter opgeroepen om de goede weg van de barmhartigheid te gaan, want die voert door de poort naar het koninkrijk. Mensen die deze weg van barmhartigheid daadwerkelijk gaan, noemt Jezus dan ook 'gezegenden'. De vraag is niet of je 'uitverkoren' bent en evenmin of je wel 'genoeg gedaan hebt' om het koninkrijk en daarmee eeuwig leven te beërven, *maar of de levensweg die je gaat ook een weg door de poort en de poorten is, c.q. door Christus middels werken van barmhartigheid.*

Gezegend wie de werken van barmhartigheid vervult, want diegenen zijn door de poorten gegaan van het Messiaanse Rijk dat - al van voor de grondlegging der wereld - voor hen is bestemd! Zij zijn de schapen die luisteren naar de roep van Zijn Stem die doorklinkt in het roepen van de hongerigen, de dorstigen, de naakten, de vreemdelingen, de zieken en de gevangenen. 'Wat jullie hen gedaan hebben, heb je Mij gedaan' zegt Jezus, want: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven.'

Joop Butti